

BÉTSI MAGYAR KURIR.

ÉS

SOKFÉLE, TOLDALÉKÜL.

Nr. Indult: Pénteken, Május' 31-dikén, 1835.

44.

NÉMET ORSZÁG.

A' Badeni Nagyhertzeg Ö Királyi Felsége Május' 20 kán következő beszéddel nyitá meg a' Rendek' gyűlését: „Nemes Urak, s kedves barátaim! Ujlag megjelenek ma közöttök, hogy a' tanátskozást népemnek fontos érdekeiről megnyissam. A' béke, és egység lelkétől vezéreltetve adom magamat által a' reménynek, hogy ugyan olyan érzelmeket találók az Urakban, mert bízom honn szerelmekben, bízom gondolkodásaiknak hűségében. E' szavakban foglaltatik mind az, mit az Uraknak költsönös viszonyunkra nézve mondhatók; ezek foglalják egyszersmind magokban szívemnek legfőbb kívánságait. Adjunk szívát a' Gondviselésnek, hogy a' lefolyt évben nem tsak egy fenyegető dőghalált elfordított rólunk, hanem a' szántóvetőnek szorgalmát dús aratással is megjutalmazá. Az én házam boldogsága is nevedett egy Printznek az én, s egy Printzének, a' szerfelett kedvelt Wilhelm Márkgróf' familiájában — születésével. Az Urak utolsó egyesülésétől fogva azon törvények, mellyekhez jóváhagyásokat adák, kihirdettetének és végrehajtatának. De hatásoknak időszaka mindazáltal sokkal rövidebb, mint sem bizonyossággal meg lehetne határozni, hogy megfelel-e mindenike a' felőle volt várakozásoknak, s hogy, ha ez talán olykor olykor nem történnék, ennek oka tsupán hibás magyarázásában, vagy általjában

a' kor' környülményeiben, vagy magoknak azon törvényeknek hiányaiban ke-restessék e', vagy másutt, arra húzamosabb tapasztalások fognak bizonyosságot, s egyszersmind megfontolásra anyagot szolgáltatni, ha kell e', s mitsoda jobbítást kell javallatba venni. Ezen törvényeknek tsak egyikét, tudniillik a' sajtó' politziájáról, és a' sajtóvétségek' megbüntetéséről szóllót, a' Junius' 28 kán kiadott rendelésemmel tetemesen megváltoztatni, látám magamat kénytelennek. Miniszteriumom kifogja az Uraknak nyilatkoztatni azon okokat, és alapokat, mellyek engem e' lépés tevésére indítanak. Az igazgatás' egyszerűsítésére közben tett rendelések, a' tölem kibotsátott edictumokból, tudva vagynak az Urak előtt. Erdőségeink egyik fő állomány részét képzik nemzeti vagyonunknak, azok szolgáltatják az eszközt, egyik első szükségünknek kielégítésére. Mind a' mellett eddig mind terjedelmes mind tzelirányos határozások nélkül valánk, úgy az erdész politziára, mint az erdei sajtóságba vágás' megbüntetésére nézve; ezen hézakok' kipótlására, törvényjavallat terjesztetendik az Urak elébe. Egy másik törvény javallat, a' szántóvető' termékeinek vad által tétetendő károk ellen oltalmazását, vagy ha már az megtörtént gyors és igazságos kármentését tárgyazza. Mind a' két javallat kielégíté az uraknak a' legközelebb múlt ország gyűlésén nyilatkoztatott ké-

vánságaikat. Jól lehet néhány évek óta az adózások eltörlése, és kevesebbitése által, kerületi adósságok' felvétele által, státusi szolgálatok' eltörlése 's ürdolgok' és vértizedek' megváltása által, tetemesen megkevesítették a' közterhek, a' szellemi és materialis érdekek' költségeire 's kiadásaira pedig egykorúlag szaporodtak a' kiadások; mindazáltal kielégítőleg találándják a' finantzia' helyhezését. Még szolgálatot az módot további, részént szükséges, részént hasznos rendelesekre, valamint fennálló terhek' tsekélyebbitésére is. A' tizedek' megváltásáról, a' só' árának leszállításáról 's a' kiviteli vám' eltörléséről szóló törvény javallatok, melyeket az Uraknak eléjükbe terjeszteni megparantsolám, a' legnyomósabb befolyásnak a' Státus' gazdaságára. De végrehajtások, a' szükségek' fedezéséről más úton módon való gondolkodás' szükségéhez vagyon kaptsolva. Az adótörvénybeli változtatások, melyeket e' tzelből elejükbe terjesztetek az Uraknak; az Ország valódi érdekein alapittattak, 's annál biztosabban reménylek az Urak' hozzájárulására számolhatni. Fogadják az Urak bizodalommal ezen, mint szinte néhány más kisebb terjedékű közléseimet is, és szenteljék meg vizsgálásoknak azon szorgalmat, mely hű népem' boldogságára leendő befolyásához illik. Még egyszer: Hódolunk a' béke és égyesség' lelkének, 's az ég nem tagadandja meg áldását igyekezetünktől."

NAGY BRITANNIA.

Az Alsó Háznak Máj. 14 kén tartott Ülésében, Stanley Ur, ekképpen nyilatkoztatá magát a' Nyugot Indiai ügyre nézve: Reménylem, a' Ház meg fogja engedni, ha nem régen áltvett hivatalomnál fogva egy olyan fontos kérdést teszek fel, mely a' Törvényhatóságnak minden figyelmét meg-

érdemli. Ezen kérdésnek biztos, és megnyugtató megfejtése által nem tsak 5, 6 millió font sterling megnyerése, hanem 70 vagy 80,000 polgártársainknak jóllétek is eszközöltetik. Jelen helyzetemben nekem azt kell leginkább tekintetbe vennem, minő útát választak mennél több rosszznak elhárítására. A' Kormány két egymással küzdő fél között áll: elmúlt az idő, melyben a' Parlamentnek arról keffe tanátskoznia, — megmaradjon e' tovább is a' rabszolgaság, vagy se? most tsak arról lehet szó, melyik a' legbiztosabb, és telerányosabb út ennek eltörlésére? Minekutánna a' Szónok rövideden előadta, mit próbáltak ennek kivitelére sok Angoly Státus' emberei, nevezetesen Canning Ur, azt is előadta, mit tett a' Kormány ebben a' részben, és hogy millyen rosszszúl támogattatott ez, a' gyarmati Törvényhatóságtól, és a' földes Uraktól. Ő nem akarja, hogy a' rabszolgák egyszerre, és egészen szabadittassanak fel, a' mennyiben egy ilyen rendszabás, mind a' birtokosok, mind a' rabszolgák érdekekkel ellenkeznek: mert a' rabszolgákat egyszerre olyan állapotba helybeztetni, hol az életnek még nem esmert minden szükségével küzdeni kéntelenittetnek, az éppen annyit tenne, mint a' gyarmatokban minden munkának, és Civilizciónak véget szakasztani. Ő azt javallja, hogy lépjen az Ur rabjával Contractusra, melynek erejénél fogva amaz, ennek élelmet, és ruházatot adni, azért pedig a' rab idejének 3/4 részét Ur szolgálatjára fordítani tartozzék: a' többi idejét kénye szerint töltheti, — azomban ha néki úgy tetszik, valamelly meghatározott jutalomért a' hátra lévő idő alatt is tehet szolgálatot. Jól tudom én, így végzé Stanley Ur beszédjéből, minő tsak nem meggyőzhetetlen gálat állják el útunkat, — de még is bizodal-

lommal terjesztem elő javallatomat, mivel azt tartom, hogy jelen planumunkban, a' gyarmatok boldogságoknak magva legyen elrejtve, melyet ha nálamnál értelmesebb, ügyesebb, és mélyebben belátó emberek fognak ápolni, és idővel kitesírátatni, Ő Felsege minden jobbágyainak jó ízű gyümölcsöket termend. (merő tetszés) Vagynak sok derék férjfiak, kik nem éltek felül nemes igyekezeteket, de a' háládó maradék könnyeket gördít meghidegült hamvaira, 's a' mit a' boldogult, életidejének rövidsége miatt bé nem végezhetett, azt a' maradék kettőzöttet szorgalommal igyekezik végrehajtani: azomban a' mi a' jelen tárgyat illeti, — szerentsénkre még és *Vilbe force* Ur, ki életének minden részét a' nagy teltnak elérésére, úgymint a' rabszolgaságnak eltörlésére szánta vala, 's ki most Prófétával elmondhatja: „Uram hagyd a' Te szolgádat nyugódní. (hangos tetszés) Reménylem, az Istennek kegyelmes gondviselése szerént úgy fog vezéreltetni a' ház, hogy Angoly Ország most másod ízben adja a' világnak a' nemes és ditsőséges példát, miképpen nyilatkoztatja egy kereskedő nemzet könnyűnek a' kereskedői nyereséget; ha az, az emberiség, az igazság' és vallás' törvényeivel jön mérőserpenyőbe. — Én sokkal inkább megvagyok győződve a' ház elébe terjesztett tárgynak fontosságáról, mintsem hirtelenkedő elhatározást sürgetnék. Ha valamelyik tag most, midőn a' kormány' planuma illendő nyilvánosságra jött, azt ajánlaná, hogy meggondolására idő engedtetessék, az olyan javallatnak nem állanék ellene. — Lord *Howick* (Gróf Greynek fija) azt mondá, hogy a' háznak által kell látnia, mely fájdalom legyen neki helyheztetésében, kötelessége, mely szerint a' tiszteletre méltó

barátja által előadott planum ellen kell szóllania. A' fennforgó kérdés kimencetelétől függ nem csak betsülete az országnak, hanem sok millióknak boldogsága is. A' szónokezután közelébbi megtáfolásába ereszkedett a' plánumnak; 's igen sok nehézséget mutogata ki, melyek annak kivitelét tsaknem lehetlenné tennék, 's igyekezék megmutatni, hogy a' rabszolgák a' mostaninál még rosszabb helyhezetben éreznék magokat, a' Kormány' javallatai által. Lord *Howick* azonban most tsak a' planum hiányainak feszegetésére szorítá magát, a' nélkül hogy ellenajánlást tett volna, de jelenté, hogy alkalmas időben javallatba fogja hozni, hogy egy bizonyos meghatározott, 's minél közlebbi időben, egészen eltörültessek a' rabszolgaság. — Sir *Robert Peel* kívánatosnak tartá, hogy azon nap elhatározassék, mellyen a' ház ismét ezen fennforgó plánummal foglalatoskodjék. Ő maga részéről sokkal fontosabbnak tartja a' tárgyat, mint sem most minden észrevételtől megtartóztatni kötelesnek ne hinné magát. — Lord *Althorp* egyet értett ezen tekintettel, 's azt tanátslá, hogy a' ház tsötörtökön, Május' 30-kán vegye elő ismét a' tárgyat. *Buxton* Urnak rövidnek látszott ezen határidő; de minden esetre azt kívánta tudni, minekelötte a' vitások ismétleni felvételének idejében megegyeznének, hogy a' kormány' planumában említett pénzmennyiség a' Négerektől vagy Angoly országtól fog e' fizettetni. — Lord *Althorp* azt felelte, hogy a' kormány' planumának előterjesztésével egy általjában semmi lekötelezéseket nem kíván.

Bovstreetben Apr. 10-kén. (Folytatás). Ennek következtetésében mindent elkövetett a' Kormány, a' mi a' törvé-

nyekkel ellenkező gyűlésnek meggátolására szolgált. De mind a' mellett is, hogy 13 kán reggel egy politziatsapat maserőzött ki, Cold-Bathfreld's-be, délutáni 2 óratájban a' nevezett helyre 2,500—3,000 személy gyülekezett. 3 órakor 3 vagy 4 az egyességhez tartozók egy hintóra ültek, hogy onnan a' néphez egy beszédet tartsanak, de a' hintónak tulajdonosa tartván a' politziától, midőn a' szónokok legnagyobb tüzzel beszéltek, odebb hajtott, de rövid idő alatt visszatérvén, valami Me e nevezetű Ur neveztetett ki Elölülőnek, ki midőn a' sokasághoz tartotta beszédjét, egy felfegyverkezett, s halál-főkkkel kivarrótt szabadság sipkákkal ékesített csoport érkezett meg, ezen felírással „H a l á l v a g y s z a b a d s á g.“ Erre négy oldalról rohantak a' politzia legények, kik a' sokaságnak nagyobb részét futásra kényszeríték, az ellentállókat minden külömbiség nélkül támadták meg, melly alkalommal némely szárnyalló hírek szerint sokan ártatlanul is szenvedtek. Alig telt bele 20 minuta, midőn már minden elszélyeszetett, a' felfegyverkezett csoportnak pedig s a' népnek nagyobb része elfogáttatott. — Több politziatisztek megsebesítettek, és egy, keresztül szúratott. A' politzia legényeknek száma 1,500 főből állott; katonaság mindenestre készen volt, hogy szükség esetében azonnal előállhasson.

UJABB TUDÓSÍTÁSOK.

Londonból, Kurir által. Május 21-kén íratott alá Anglia, Frantzia ország és a' Hollandiai Király között kötött előleges Egyezés, melly szerint minden erőszakos és a' békélésre kényszerítő intézetek eltöröltetnek, Hollandia és Belgium között fegyvernyugvás köttetik, a' békekesség pontjainak meg-

állításai, úgy szinte a' hajókázás szabadsága is a' Seldén (Skaldison) úgy a' mint 1831-ben Nov. 1-ső napján volt helyre állítatik. A' békekesség pontjainak megállítása pedig az Austriai, Burlins és Orosz Udvarok együtt munkálodósaik alatt minél előbb elővételik.

Konsánt zínápoly Máj. 19.én. Kurir által. Ibrahim Basa köszönettel elfogadván a' Tsászari Fermánt, melly ötet Adana kerületével haszonbéradásként megajándékozta, levél által jelenti a' Szultánnak, hogy seregei visszatarodását azonnal megparancsolja.

B É T S.

Ö Ts. K. Felsége méltóztatott Máj. 26 kán költ, Gróf Reviczky Magyar Kir. Udv. Fő Cancellarius Urhoz intézett kegyelmes Kir. végzésében, Bartal György Urat a' Magyar Kir. Udv. Cancellaria Udv. Tanácsosát és Referendariusát megkülömböztetett érdemeinek méltó tekintetéből Sz. István Ap. Magyar Király jeles érdem keresztjével minden taksa fizetés nélkül megtisztelni; ennek felette felséges kegyelmének jeléül mostani fizetését személyére esztendőnként 1000 forint esztendei pótlékfizetéssel nevelni.

MAGYAR ORSZÁG.

Poson Máj. 27-kén. A' Rknek 24-dikén tartott Kerületi ülésében a' 7-dik Urbariális tikkely felett folyt a' tanácskozás, mellynek azon módot tárgyzó 1-ső pontja, hogy a' jobbágy urbariális sérelmeit miképpen követelheti, bevégeztetett. A' 25-dikén tartott Országos Közgyűlésben a' Rk. 4 dik Izenet je vétetek fel, kihagyattván abból, a' Fő Rk által a' Rknak vallásbeli sérelmeket illető 3 dik Izenetjére nézve elhalasztott felelet eránt tett észrevétel,

melly a' Fő Rkhez általküldetvén, ugyan ott vitézés alá vétették.

Az Innepnapokon át, ülések nem tartattának.

Nyitra Május 9-dikén: Rendeink f. h. 6 's 7-dik napjain tartott Közgyűlésekben az előkelő sulyok 's Kir. terjesztvények tárgyiban közrebb érkezett K. Kir. választ vevén tanácskozásba, ennek 's az Urbárium munkálatok tárgyiban hozott igen jeles és jótékony pótlék-útasításbeli határozatokat, nem kevésbé betesíté a' hazai nyelv újlag megpendített szent ügye. Miután t. i. a' nyelv művelésére 's tsinosítására vezető eszközök Országgyűlési elintéztetésit már f. e. April. 2-dikán követeiknek meghagyák, nem mulaszták gondoskodásokat azon módokra is függeszteni, mellyek szerént megyénk számos nem magyar ajku lakosi között a' magyar nyelv foganatosan beoltatván, polgártársink ezen népesb osztályában is a' nemzetisedés, egység 's hazaszereget gyúlasztassék, 's a' nemzeti nyelv megtanultával az ezután idomitandó előmenetelekbeli részesülhetésre jó eleve alkalmatossá tétethessék. Mire nézve a' magyar nyelv bővebb kiterjesztése 's divatosítása érdemiben, egy a' helybeli körülményekhez 's a' népség természetéhez illesztett plánnak készítése az e' végre nevezett küldöttségre bízott; e' kitűzött szép és nagy tzel köz érdeke 's fontossága hazafiúi reménnyel töltvén el gyülekezetünket kívánt siker 's rokon érzelmű keletkezése iránt.

Ungvár. Máj. 17-kén. Megyénknek mai napon tartott közgyűlésében olvastatott fel a' Nagymélt. Helytartótanács azon kegyes válasza, melly által e' Megyében egy második orvosi hivatal felállítása 300 pengő forint fizetéssel jóvá hagyatik, 's annak betöltésére concursus hirdettetik. Vidékünket

a' spanyol pip (influenza) Apr. elején váratlanul meglepé, minden ház kórházzá vált itt nagyobb, ott kisebb mértékben; még e' napiglan is dühösködik; néhány vigyázatlant eltemete, leginkább tüdő 's belek gyúadására fajulván. — Száraz hideg telünket nyomban követte a' sovány szeles tavasz; most már a' nagy, forró szárazság uralkodik, esőnk teljességgel nintsen, a' tavaszi vetés, 's ültetés nem tsak hátra marad, hanem el is enyészik, az őszi szép, szőlőink jó reménységet nyújtanak, gyümölcünk ha megmarad, elegendő lesz.

A' Nagyméltóságú Magyar Kir. Helytartótanács hivatalosan jelenti, hogy a' Pesti Királyi Egyetemenél a' felsőbb Mathesis rendkívüli oktató-széke, mellyhez 600 forint év-fizetés van kötve, megürülvén, reá e' f. esztendő Augustus 1 ső napján concursus fog tartatni.

Mayerffy Ferentz, Pest vidéki birtokos Ur, ugyan e' várososhoz közel (a' sz. Lörintzi pusztán) egy szőlőt ültet, melly egyike lesz kétségkívül Európában a' legnagyobbaknak. Területe 400 hólndnyi földet foglal, 's közép terméskor mintegy 24 ezer akó bort fog adhatni. E' szőlője mellett még egy ropant nagyságú pirtzét is épített, melly 50 ezer akót foghatand be. Testvére ezen Urnak Károly pedig nem sokára a' legnagyobb hordónak, mintegy 4200 akónyinak leendő birtokában, melly már nagyobb részint kész, márványból.

Aradi tudósítás szerént, a' Görög nemegyesült Rätz-oláh iskolákra felügyelő BudaPesti választottság az itt következő hivatalos rendelést botsátotta a' jelen oskolai esztendő kezdete előtt, az igazgatása alatt álló községi iskolák kerületi igazgatóságához a' hazai magyar nyelv taníttatására nézve. Mint-hogy Országunk törvényhatósági a' Ma-

gyar nyelv-mívelés 's terjesztéséről 1830-ban hozott 8-dik T. tizikkelyt foganatos tekintetben fentartani munkások, 's ezen G. N. E. iskolák fő felügyelőségénél a' magyar nyelv taníttatását a' Rätz oláh iskolákba is egyenesen behozatni, az idézett törvénytizikkely alkottatása idejétől 3 év telve pedig tanítóvá vagy kántorrá senkit, ki az említett hazai nyelvet nem bírná, következőleg azt a' tanuló gyermekekkel sem lenne megismertetni képes, kineveztetni szakadatlanul sürgetik: ennél fogva kötelesemnek ismerém minden G. N. E. iskolai intézethez következő rendelkezéseket botsálatanom: 1) A' magyar nyelven olvasás és írás a' g. n. e. Szerb oláh iskolákban, azok helybeli igazgatóji 's tanítóji legszorosb felelet terhe alatt ezenel hozassék be, úgy t. i. hogy azon helyeken, hol már eddigelé is divatozott, ezentúl minden kitelhető szorgalommal folytattassék, hol pedig mind- eddig elmulasztatott, a' most folyó iskolai eszt. második fele kezdetével tüssént és minden haladék nélkül taníttassék. 2) Az e' tizélra szükséges magyar könyvek mind tanítók mind tanulók számára, tsalhatatlanul és pedig 1835 Apr. utoljáig szereztessenek meg és osztassanak szét. 3) Minthogy a' g. n. e. községek 's a' keblekben fenálló nemzeti iskolák igazgatóságai közt létező szerződések; névszerént azok 2-dik pontja szerént a' szükséges iskolai könyvek beszerzésit a' helybeli közönségek magokra vállalák, 's így a' szegényebb tanulók számára megkívántató könyvek azonnali beszerzése iránt sints legkissebb akadály is: valamint már az illető Orsz. törvényhatóságok is általunk e' végre felszólítottak 's megkérettek, hogy t. i. az anya 's magyar nyelvi könyvek árának a' községek által készpénzben fizetése iránt szükséges rendelkezéseket tennének: ennél fogva fentisztelt Urasá-

godnak (iskolai kerület-igazgató) ezenel meghagyatik: adjon minden kerületbeli iskolai tanítónak olly útastítást, hogy közülök kiki számba vevén a' most folyó esztendőben a' kezek alatt levő, 's irányzata szerint a' jövőben lehelő tanulók mennyiségét, ahhoz képest a' helybeli igazgató Elöljáró 's Jegyző Urakkal egyetértve a' megkívántató példányok számát határozza meg, 's jegyzékbe foglalván azt e' küldöttség valamint az említett helybeli igazgató előjárók 's jegyzők aláírásával hitelesítve, fentisztelt Uraságodnak f. eszt. Dec. utoljáig benyújtsák, hogy azután Uraságod azokat mindenünnen öszszegyűtve legfeljebb jövő eszt. Jan. 15 ikéig ide hozzánk okvetetlenül felküldhesse. Addig pedig a' könyvek áráról minden Község az illető Ns Megyék által rendelt intézetek szerént eleve gondoskodjék. 4) Következik a' szükséges könyvek lajstroma, 's a' Kir. egyetemi könyvnyomtató intézet által azokra külön külön kiszabott ár: a) a' tanítók számára, b) egyes tanulók számára. 5) Magyar grammatikát (Szalayét) Oláh 's Rätz nyelvre (Maller Péter Ur által) fordítottat 's egy kis magyar-rätz 's magyarolahi szókönyvvvel bővítettet iskola-tanítók számára szinte minden község tartozik venni, ára 3 fr. 45 kr. 6) Tudtomra fogja egyszersmind fentiszt. Uraságod adni a' módot 's alkalmat, melly által a' kijelelt szükséges könyvek ára a' küldöttséghez fel-, 's érette a' járulandó könyvek az illető községekhez leutasíttathassanak, 'sa' t. 7) Minthogy már általunk az illető Tek. Megyék hivatalosan megkerestettek a' felől, hogy az iskolai szerződések 2-dik pontja értelmében, mellyhez képest minden község keblebeli iskoláit szükséges könyvekkel ellátandani magára vállalá, meltoztatnának az illyes községeknek mondott könyvköltségiket, házi pénztárakra

ítasítani 's a' t. 3) Végre, mivel a' tanítók nagyobb száma még magyarul nem tud, fentiszt. Uraságod mindeniket kötelezni fogja, hogy magyarul ol-rasni, írni ezennel tanuljanak és megtanuljanak: mi pedig magát a' nyelvet illeti, kezdetül addig is, míg számokra a' szerb-magyar 's oláh magyar grammatika egy kis szókönyvvel párosítva kinyomtatva leszen (már ki van), elég legyen tőlök kívánni, hogy magyarul számlálni 's a' számvetési 4 első munkálat szerint számolni ugy tanuljanak meg, hogy mit anyanyelvükön kidolgoznak, azt magyaron is elmondani 's tanítványikkal elmondadni tudják. Tessek Uraságodnak e' rendeléseket kerületében kihirdetni és azok szerint intézkedni. Pesten Nov. 2 dikán 1852. Aláírva: T e m e s v á r y Miklós M. Kir: Helytartósági Titoknok, több Megye Táblabírája, a' g. n. e. Nemz. iskoláknak Magyarországon helyettes főfelügyelője, a' Zombori szerb 's ó-Aradi oláh paedagogiai iskolák igazgatója, 's mind ezen iskolák pénzalapjait kormányzó választottság Elölülője.

Buda-Pest. T. Andrean Károly jeles míveltségű hazánkfia egy egészen új szerkezetű 's a' Frantzia országánál sokkal egyszerűbb, kevesebb jegyekkel terhelt Telegrafot talált fel. Nem lévén még az Ausztriai birodalomban illy jeles intézet, a' Felsőség figyelmetessé tétetek az említett találományra, 's a' Generálstábra bízott, hogy azt hivatalos vizsgálatra vegye, a' próba sikere felől a' Kormányt értesítendő. Ehez képest a' Buda melletti Gelfért hegyen Andrean Ur ügyelése alatt 1 1/2 ölnyi magosságú próbatelegráf készítettett, mellynek nappali jeladásokra szolgáló részei tsak három, de sokfélekép mozdítható lézpozónából, éjjeli részei pedig hét ingó lámpákból állanak, holott a' frantzia Telegrafon

többsnyire 45 lézjel van. Az említett Budai Telegráffal tehát a' mult Máj. 14-dikén nappal több hadi tiszttel jelenlétben próba tétetett, és pedig a' legjobb sikerrel. Az éjjeli Telegráffal máskor fog próba tétetni, melly azonban sokkal könnyebben vitetik véghez a' nappalinál. Andrean Urnak, ki 24 betűt képző jelekkel élt, több hivatalos jelentések adattak fel, mellyeket ő olly pontosan ada értésére a' másik vizsgáló ponton a' Budai hegyek közt úgy nevezett szép juhász nénél lévő 's titkai avatott társának, hogy a' feljegyzett titkos betűjegyek magyarázata tökéletesen megegyezék a' Tiszt Urak által feladott izenetekkel. A' vizsgálónak álló pontja a' Telegraf helyétől 4300 ölnyi távolságra, és így egy német mértföldnél meszszebbre vala, még is nehány másod pertzenet alatt tudatták egymással a' Telegráfi izeneteket. Andrean Ur önállítása szerént 275,000 ideát közölhet ezen Telegráfi jegyei által; 's ha a' Kormány, — a' miről nem is kételkedhetni, — e' jeles találmányt létesítendi, Budától Bétsig 18 Telegraf lesz szükséges, az az, minden 8000 ölnyire, vagy is két mértföldre egy, tsak hogy akkor a' valóságos Telegraf kétszer olly nagyra készítettetik, mint a' mostani próba Telegraf. Andrean Ur szavai szerént az adandó izenetnek utolsó jegyétől számlálván, Budáról Bétsbe 4 minutum alatt érhet fel a' Telegraf tudósítása.

H. M.

A' Pénz folyamat Május' 30-dikán;
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 94 7/16
Az 1820-béli sorsosok: —
Az 1821-béli hasonlók: 135 3/16
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 53 5/8 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 1237 1/2 for. ton
Conv. Pénzben.

A' Bétsi Magyar Kurírnak és Sokfélének

T I S Z T E L T O L V A S Ó I H O Z.

Végéhez közelítvén a' folyó 1853-dik esztendő első fele, teljes bizodalommal 's alázatosan kérem Ujságvelemnek tisztelt Olvasóit, — kiknek erántam 's igyekezetem eránt eddig mutatott hazafiúi kegyes pártfogásokat háládatos indulattal köszönöm, — méltóztassanak ennek további megtartása eránt rendelkezéseiket oda lent a' hozzájok legközelebb eső Ts. K. Postahivataloknál megtenni. — A' Magyar Kurír taksáját felküldés végett minden Ts. K. Posta-Hivatalok elfogadják, akár a' Ts. K. Udvari Fő Posta Hivatal' Ujságok Expeditiójához, akár hozzám útasítva. Az Ujságlevél és Sokféle díjja Postán küldve félesztendőre 15 for. Váltóban. Itt Bétsben 10 V.forint.

Minthogy, új rendelés szerént, a' jövő Július kezdetével tsupán tsak azon Érdemes tisztelt Olvasóknak küldhetem postón az Ujságot, kiknek további tartása eránt, — addig is míg az Ujság díjját Postán, vagy Postaszekerén, vagy más módon felküldhetik, — Junius végéig itten akaratiokat levél által nyilván kinyilatkoztatják: a' Posta hivatalok Administratióit szívesen és bizodalommal kérem, hogy a' Magyar Kurír járatását illető rendelkezéseket idején felküldeni ne terheltesse, úgy hogy azokat Junius vége előtt vehessem.

Ezen tziel elérhetésének könnyebbítésére közelebb a' Ts. K. Postahivatalokhoz nyomtatott Formulákat fogok küldeni, hogy azokra tsupán tsak a' Magyar Kurírt megrendelő Tit. Urak Neveik és Adresseik íratatván, 's azok ide felküldetvén, tüstént és eredetilegpen általvehessem. Mert ha, — mint eddig történt, — ugyan azon egy levélben öt hat féle Ujságok rendeltetnek; gyakran megesik, hogy az ilyen levelekből a' Ts. K. Fő Postahivatalnál, nem értvén az Író magyarul, a' Nevek és Adressek igen hibásan íratnak ki számomra, 's későbbben is vehetem azokat kezemhez.

A' Magyar Kurír T. Tit. Olvasóinak ezentúl is fertály esztendőnként egy egy Vármegye Mappával fogok kedveskedni, minden fertály esztendőben más más Kerületből.

Eddig 1828 ólta, a' következő számú és nevű Vármegyék Mappáit küldöttem meg Tit. Olvasóimnak ú. m.

1828 ban	1 Posen.	14 Moson.	25 Szepes.	36 Mármaros.
1829 ben	2 Nyitra.	15 Sopron.	26 Sáros.	37 Ugocsa.
1830-ban	3 Trencsén.	17 Szala.	27 Zemplén.	38 Szathmár.
1831-ben	4 Árva.	28 Veszprém.	28 Ungvár.	39 Szabolcs.
1852-ben	5 Liptó.	19 Győr.	29 Beregh.	40 Bihar.
1855 ban	6 Thuróc:	következnek	20 Komárom.	30 Abauj- 41 Békés.

A' Vármegye Mappái, mellyeknek száma a' Tzím-lappal, Jegyek Magyarajával, és Magyar Orsz. közönséges, 's a' Határörző Regementek Mappáival együtt 62 darab, egyenként is megszerezhetők nálam 15 kr.ért p. p. A' Repertorium az egész Magyar Atláshoz 2 for. p. p.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes H a y k u l A n t a l. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)